

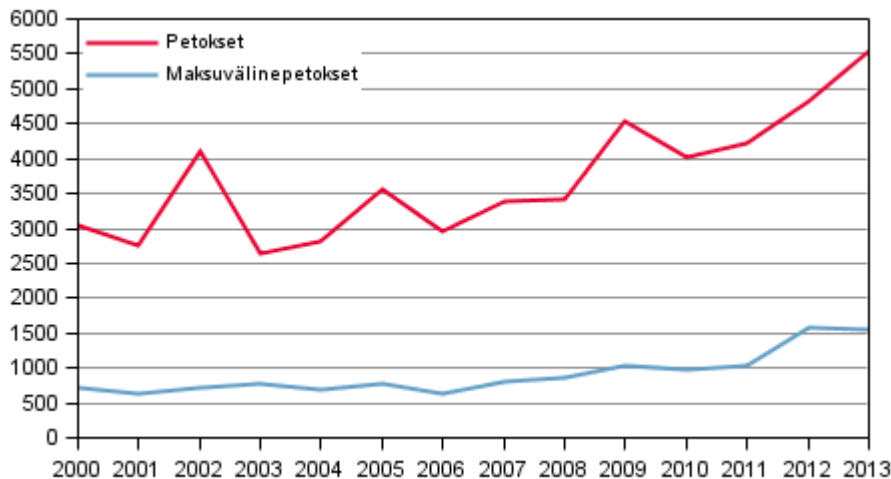
Poliisin tietoon tullut rikollisuus

2013, 1. vuosineljännes

Petosten määrä lisääntyi tammi–maaliskuussa 2013

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen tietoon tuli vuoden 2013 tammi–maaliskuussa kaikkiaan 88 700 rikosta, mikä oli 1 900 tapausta (kaksi prosenttia) vähemmän kuin vastaavana ajankohtana vuotta aiemmin. Omaisuusrikoksia ilmeni 47 300, mikä oli 600 tapausta eli yhden prosentin vähemmän kuin vuonna 2012. Henkeen ja terveyteen kohdistuneita rikoksia tuli tietoon 8 400, mikä oli kahdeksan prosenttia edellisvuotta vähemmän. Lisäksi kirjattiin 121 000 liikenneturvallisuuden vaarantamista ja liikennerikkomusta.

Petokset ja maksuvälinepetokset tammi–maaliskuussa 2000–2013

Petosten (petos, lievä petos, törkeä petos) määrä on kasvanut 2000-luvulla tammi–maaliskuussa huomattavasti. Vuoden 2013 ensimmäisellä vuosineljänneksellä petoksia oli 5 500, mikä on 15 prosenttia edellisvuotta enemmän. Petoksia on 2000-luvulla ollut tammi–maaliskuussa keskimäärin 3 700. Törkeiden petosten määrä oli vuoden 2013 kolmen ensimmäisen kuukauden aikana 276, mikä on kolmanneksen enemmän kuin edellisen vuoden vastaavana ajanjaksona. Törkeitä petoksia on 2000-luvulla tullut tietoon vuosittain keskimäärin 188.

Maksuvälinepetoksia tuli ilmi 1 560, mikä on 30 tapausta (kaksi prosenttia) vähemmän kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana. Törkeitä maksuvälinepetoksia tuli ilmi 20. Maksuvälinepetoksia on 2000-luvulla ollut tammi–maaliskuussa keskimäärin 916.

Pahoinpitelyrikoksia kirjattiin vuoden 2013 tammi–maaliskuussa 8 000, edellisvuoden vastaavan ajan luvun oltua 8 600. Ajanjaksolla 2003–2012 pahoinpitelyrikoksia ilmoitettiin tammi–maaliskuussa keskimäärin 7 100. Verrattuna aikaisempaan vuoteen törkeät pahoinpitelyt vähenivät kaksi prosenttia. Niitä tuli ilmi 455, vuosien 2003–2012 keskiarvon oltua 489.

Moottoriajoneuvon luvattomia käyttäjiä ja anastuksia sekä moottorikulkuneuvon käyttövarkauksia ilmeni 1 120, mikä on 26 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Näitä rikoksia vuosien 2003–2012 ensimmäisellä neljänneksellä ilmitullut keskimäärin 2750.

Rattijuopumusten määrä on muutaman viime vuoden ajan pysynyt lähes ennallaan. Kaikkiaan rattijuopumuksia tuli ilmi 3 900. Viime vuoden ensimmäiseen neljännekseen verrattuna törkeät rattijuopumukset vähenivät 11 prosenttia ja muut rattijuopumukset lisääntyivät kaksi prosenttia. Edellisen kymmenen vuoden aikana rattijuopumuksia tuli tietoon tammi–maaliskuussa keskimäärin 4 900.

Ryöstöjä ilmoitettiin 336, mikä oli seitsemän prosenttia edellistä vuotta vähemmän. Edellisen kymmenen vuoden aikana ryöstöjä tuli tietoon tammi–maaliskuussa keskimäärin 387.

Raiskauksia ilmoitettiin vuoden 2013 ensimmäisellä neljänneksellä 192, kun vastaava luku vuotta aiemmin oli 334. Raiskauksia on edellisen kymmenen vuoden aikana ollut tammi–maaliskuussa keskimäärin 169. Lapsen seksuaalisia hyväksikäyttöjä tuli tietoon 364, kun kymmenen edellisen vuoden tammi–maaliskuun keskiarvo on 285. Tietoon tulleiden raiskausten ja lapsen seksuaalisten hyväksikäyttöjen määrät vaihtelevat vuosittain paljonkin. Yksittäiset rikosilmoitukset voivat sisältää usean osateon käsittäviä tapahtumasarjoja.

Huumausainerikoksia kirjattiin 5 600, mikä on 16 prosenttia enemmän kuin edellisen vuoden vastaavana aikana. Törkeiden huumausainerikosten määrä lisääntyi 13 prosentilla. Niitä tuli ilmi 288.

Vahingontekojen määrä oli 13 prosenttia pienempi kuin kymmenen edellisen vuoden keskiarvo. Vahingontekoja tuli ilmi nyt 8 700, mikä on yhtä paljon kuin vuotta aiemmin.

Tilaston esittämistapa on uudistettu vuoden 2009 alusta. Liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikennetrikot erotettu muista rikoksista ja ne esitetään omana taulukkonaan. Rikosten kokonaisuus on vertailukelpoinen aiemmin esitettyjen lukujen kanssa, koska sama erottelu on tehty myös takautuvasti vuoteen 1980 asti. Uudistuksen tavoitteena on parantaa rikosten vertailtavuutta eri vuosien kesken sekä edistää niiden kansainvälistä vertailukelpoisuutta. Tilaston laatuselosteessa on tarkempia tietoja uudistuksesta.

Vuoden 2009 alusta luvuissa ovat mukana myös tullin ja rajavartiolaitoksen tietoon tulleet rikokset. Muutoksen vaikutukset rikosten vertailtavuuteen eivät ole suuria. Yleisimmistä rikostyypeistä muutos vaikuttaa lähinnä huumausainerikosten vertailtavuuteen.

Eräiden rikostyyppien määrä tammi–maaliskuussa sekä tammi–, helmi– ja maaliskuussa 2013 ja muutos edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan

	Tammi-maalis- kuu 2013	Muutos	Tammi- kuu 2013	Muutos	Helmi- kuu 2013	Muutos	Maalis- kuu 2013	Muutos
KAIKKI RIKOKSET ¹⁾	88 717	-1 869	30 274	-1 496	29 192	1 938	29 251	-2 311
- murto	6 135	-552	2 086	-223	2 033	73	2 016	-402
- moottoriajo- neuvon luvaton käyttö ja anastus, moottorikulku- neuvon käyttövarkaus	1 117	-395	409	-114	348	-106	360	-175
- ryöstö	336	-25	109	-16	100	5	127	-14
- vahingonteko	8 674	7	2 879	-446	3 021	570	2 774	-117
- tappo, murha ja surma	23	-1	11	-1	7	-1	5	1
- pahoinpitely	7 981	-658	2 758	-354	2 586	7	2 637	-311
- raiskaus	192	-142	51	-132	72	-	69	-10
- rattijuopumus	3 890	-209	1 205	-172	1 258	30	1 427	-67
- huumausaine- rikos	5 629	778	1 949	312	1 867	291	1 813	175

1) Pl. liikenneturvallisuuden vaarantaminen, liikennepako tieliikenteessä, liikennerikkomus, tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkominen ja ajoneuvorikkomus.

Eräiden rikostyyppien määrä tammi -maaliskuussa sekä tammi–, helmi– ja maaliskuussa 2013 ja muutos edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan

	Tammi-maaliskuu 2013	Muutos	Tammikuu 2013	Muutos	Helmikuu 2013	Muutos	Maaliskuu 2013	Muutos
Liikenneturvallisuuden vaarantaminen, liikennepako tieliikenteessä liikennerikkomus, tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkominen, ajoneuvorikkomus	121 032	8 784	54 734	13 076	32 780	-2 703	33 518	-1 589
-nopeusrajoitusten rikkominen ¹⁾	85 958	14 062	43 090	14 938	21 855	-694	21 013	-182

1) Liikenneturvallisuuden vaarantamisina, törkeinä liikenneturvallisuuden vaarantamisina ja liikennerikkomuksina rekisteröidyt nopeusrajoitusten rikkomiset.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Eräiden rikostyyppien kehitys tammi–maaliskuussa 2009–2013 (ennakkotieto).....	5
Liitetaulukko 2. Liikenneturvallisuuden vaarantamisten ja liikenne rikkomusten määrän kehitys tammi–maaliskuussa 2009–2013 (ennakkotieto).....	6
Laatuseloste: Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen tietoon tullut rikollisuus.....	7

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Eräiden rikostyyppien kehitys tammi–maaliskuussa 2009–2013 (ennakkotieto)

	2009	2010	2011	2012	2013
KAIKKI RIKOKSET ¹⁾	90 395	87 147	92 798	90 586	88 717
A Omaisuusrikokset	50 366	47 830	49 787	47 899	47 281
Murrot yhteensä	7 500	7 302	7 648	6 687	6 135
- asunnosta	1 177	1 188	1 189	1 173	1 030
- vapaa-ajan asunnosta	293	200	229	248	196
- muusta asunnosta	884	988	960	925	834
- liikkeestä	836	835	840	769	766
- moottoriajoneuvosta	2 775	2 508	2 755	2 317	1 812
- muu luvatta tunkeutuen tehty varkausrikos	2 712	2 771	2 864	2 428	2 527
Moottoriajoneuvon luvattomat käytöt ja anastukset, moottorikulkuneuvon käyttövarkaudet yhteensä	2 225	1 912	1 765	1 512	1 117
- moottoriajoneuvon anastus	187	146	115	131	131
- moottoriajoneuvoon kohdistunut luvaton käyttö	195	157	177	177	167
- moottoriajoneuvoon kohdistunut törkeä luvaton käyttö	1	1	-	1	-
- moottorikulkuneuvon käyttövarkaus	1 830	1 603	1 472	1 201	817
- törkeä moottorikulkuneuvon käyttövarkaus	12	5	1	2	2
Ryöstöt yhteensä	424	330	385	361	336
- törkeä ryöstö	62	42	52	53	47
Vahingonteot yhteensä	10 317	8 828	9 759	8 667	8 674
- törkeä vahingonteko	34	49	41	43	41
Kavallukset yhteensä	782	730	753	778	899
- törkeä kavallus	75	59	72	81	103
Petokset yhteensä	4 536	4 029	4 210	4 829	5 530
- törkeä petos	311	253	262	208	276
B Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	7 593	7 476	9 330	9 165	8 431
Tappo, murha tai surma	31	29	28	24	23
Tapon, murhan tai surman yritys	99	83	62	84	62
Pahoinpitelyt yhteensä	7 041	6 990	8 801	8 639	7 981
- törkeä pahoinpitely	524	446	503	465	455
C Seksuaalirikokset	555	586	742	1 165	840
Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö	311	255	448	407	364
Raiskaus	146	244	185	334	192
D Rikokset oikeudenkäyttöä, viranomaisia ja yleistä järjestystä vastaan	3 131	3 212	3 309	3 400	3 162
Virkamiehen (väkivaltainen) vastustaminen	401	413	477	473	411
- kohdistunut poliisin henkilökuntaan	374	367	438	435	371
Haitanteko virkamiehelle	487	489	529	516	452
- kohdistunut poliisin henkilökuntaan	474	480	518	506	446
E Eräät liikenne rikokset	11 809	10 412	10 952	10 359	9 602
Rattijuopumukset yhteensä	4 973	4 011	4 120	4 099	3 890
- törkeä rattijuopumus	2 666	2 191	2 163	2 221	1 983
F Muut rikokset	16 941	17 631	18 678	18 598	19 401
Huumausainerikokset yhteensä	4 123	4 514	4 899	4 851	5 629
- törkeä huumausainerikos	197	211	250	256	288
Alkoholirikos/Alkoholirikkomus	396	482	700	709	772

1) Pl. liikenneturvallisuuden vaarantaminen, liikennepako tieliikenteessä, liikenne rikkomus, tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkominen ja ajoneuvorikkomus.

Liitetaulukko 2. Liikenneturvallisuuden vaarantamisten ja liikenne rikkomusten määrän kehitys tammi–maaliskuussa 2009–2013 (ennakkotieto)

	2009	2010	2011	2012	2013
Liikenneturvallisuuden vaarantaminen, liikennepako tieliikenteessä, liikenne rikkomus, tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkominen ja ajoneuvorikkomus.	108 137	128 690	120 968	112 248	121 032
- nopeusrajoitusten rikkominen ¹⁾	65 225	84 560	74 392	71 896	85 958

1) Liikenneturvallisuuden vaarantamisina, törkeinä liikenneturvallisuuden vaarantamisina ja liikenne rikkomuksina rekisteröidyt nopeusrajoitusten rikkomiset.

Laatuseloste: Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen tietoon tullut rikollisuus

1. Tilastotietojen relevanssi

Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen tietoon tullut rikollisuus -tilasto keskittyy rikollisuutta koskevien alueellisten jakaumien sekä poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen toiminnan kuvaamiseen. Tilasto sisältää tietoja ilmitulleiden rikosten laadusta ja määrästä. Lisäksi selvitetään tutkittujen ja selvitettyjen rikosten määrä, selvitettyjen rikosten osuus rikoslajeittain sekä tapaukset, joissa ilmoitus on todettu aiheettomaksi. Selvitetystä rikoksista ilmoitetaan myös syylliseksi epäillyt henkilöt ja heidän ikänsä. Tilastokeskuksessa aineistoon on yhdistetty sosioekonomisia taustatietoja.

Tilasto sisältää myös tietoja perheväkivallasta, rikosten uhreista ja kunnallisesta pysäköinninvalvonnasta sekä eräistä poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen suorittamista tehtävistä kuten itsemurhien, hirvieläinkolarien, palonsyiden yms. tutkimuksista.

Tilastolla kuvataan vain rikoksia, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimusilmoitus tai annettu rikesakko. Suuri osa rikoksista jää piiloon, toisin sanoen ne eivät tule tietoon tai niitä ei rikoksina ilmoiteta.

Tilastoitujen rikosten määriin vaikuttavat esimerkiksi muutokset valvonnassa, lainsäädännössä sekä kansalaisten halukkuudessa ilmoittaa rikoksista poliisille.

Tilasto kuvaa rikoksia, jotka ovat tulleet tietoon tilastokauden aikana. Rikos voi olla tapahtunut aiemminkin.

Rikoksella tarkoitetaan tekoa, josta lainsäädännössä on säädetty rangaistus. Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen tehtävänä on tutkia rikos, suorittaa esitutkinta ja jättää selvitetty rikos syyttäjän harkintaan. Lievemmissä tapauksissa laissa säädetyn perusteiden voidaan rikos jättää ilmoittamatta syyttäjälle.

Rikos kirjataan tehdyksi rikoksen tekopaikan mukaan.

Pääsääntönä on, että henkilö esitetään tilastossa yhtä monta kertaa kuin häntä epäillään rikoksesta (henkilöiden bruttomäärä).

Tilastoyksikkönä on käytetty rikosta. Mikäli useita henkilöitä on yhdessä ryhtynyt samaan rikokseen, rikosten lukumääräksi on merkitty yksi.

Lukuihin sisältyvät rikoksen yritykset, poikkeuksena erillisenä ryhmänä esitettävät tapon, murhan ja surman yritykset sekä tuhotyön yritykset. Avunanto ja yllytys rikokseen esitetään sen rikoksen nimikkeellä, johon osallisuudesta on kysymys.

Pääasiallisen toiminnan käsite kuvaa henkilön taloudellisen toiminnan laatua. Tässä tilastossa pääasiallinen toiminta on ryhmitelty seuraavasti:

- työlliset
- työttömät
- opiskelijat, koululaiset
- eläkeläiset, työttömyyseläkeläiset
- muut työvoiman ulkopuolella olevat
- ei väestötietoja

Luokitus perustuu tietoihin henkilön toiminnasta vuoden viimeisellä viikolla. Tiedot pääasiallisesta toiminnasta perustuvat eri rekistereistä saatuihin tietoihin. 0–14-vuotiaat kuuluvat ryhmään 'opiskelija, koululainen'. Tieto kuvaa henkilön toimintaa vuonna 2011.

Koulutusaste on tässä tilastossa ryhmitelty seuraavasti:

- perusaste
- keskiaste
- alin korkea-aste
- alempi korkeakouluaste
- ylempi korkeakouluaste

- alle 15-vuotiaat
- ei väestötietoja

Tiedot henkilön koulutuksesta saadaan Tilastokeskuksen tutkintorekisteristä. Käytetyt tiedot ovat vuodelta 2011.

Sosioekonomisen aseman muodostaminen henkilölle perustuu tietoihin henkilön pääasiallisesta toiminnasta, ammatista, ammattiasemasta sekä toimialasta. Sosioekonominen asema on tässä tilastossa ryhmitelty seuraavasti:

- yrittäjät
- ylemmät toimihenkilöt
- alemmat toimihenkilöt
- työntekijät
- opiskelijat
- eläkeläiset
- muut
- tuntematon
- ei väestötietoja

7–15-vuotiaat on sijoitettu ryhmään 'opiskelijat' ja 0–6-vuotiaat ryhmään 'muut'. Luokkaan 'muut' kuuluvat pitkäaikaistyöttömät ja muualla luokittelemattomat. Käytetyt tiedot ovat vuodelta 2010.

Valtionveronalaiset tulot: Eräin poikkeuksin kaikki rahana tai rahanarvoisena etuutena saatu tulo on veronalaista. Veronalaisia eivät ole mm. eräät sosiaaliavustukset, päivärahat ja korvaukset. Tällaisia ovat esimerkiksi lapsilisät, asumistuet ja toimeentulotuki. Veronalaisia eivät myöskään ole mm. julkisyhteisöiltä saadut stipendit ja apurahat. Tiedot perustuvat verohallituksen verotietokannan valtionveronalaisia tuloja koskeviin tietoihin. Ryhmään 'muut' sisältyy tulottomat ja tuntemattomat rekisteröityyn väestöön kuuluvat (vakinaisesti ja tilapäisesti Suomessa asuvat), mutta ei henkilötunnuksettomat. Käytetyt tiedot ovat vuodelta 2011.

Pääasiallisen toiminnan, koulutusasteen, sosioekonomisen aseman ja valtionveronalaisten tulojen ryhmään 'ei väestötietoja' kuuluvat sellaiset henkilöt, joilla ei ole suomalaista henkilötunnusta. Tällaisia henkilöitä ovat Suomessa rekisteröityyn väestöön kuulumattomat, kuten turistit ja muut Suomessa väliaikaisesti vierailevat.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilasto perustuu kokonaisuaineistoon. Tilaston perusaineisto on saatu poliisin käytössä olevasta automaattiseen tietojenkäsittelyyn perustuvasta rikosilmoitusjärjestelmästä, josta tässä yhteydessä käytetään lyhennettä PATJA.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilastokeskukseen toimitettu neljännesvuosiaineisto tarkentuu tilastovuoden aikana poliisin tutkinnan edetessä. Vuosiaineistosta tilastovuotta seuraavan vuoden helmikuussa poimittavat tiedot poikkeavat jossain määrin neljännesaineiston tiedoista. Vuositilaston tietosisältö on neljännesevuositilastoa laajempi.

Nykyiset tilastot kuvaavat hyvin rikollisuutta ja sen muutoksia. Tilastokeskuksessa on analysoitu rikosilmoitusaineistosta tapausten selosteosat vuoden 1998 väkisinmakaamisten ja törkeiden pahoinpitelyjen sekä vuoden 2007 lapsen seksuaalisten hyväksikäyttöjen ja törkeiden ryöstöjen osalta. Selosteet olivat laadultaan hyviä. Rikosten lukumäärätiedot ja rikoksista rekisteriin kirjatut tiedot olivat selosteiden kanssa yhtäpitäviä. PATJA-järjestelmään kirjattavat tiedot osoittautuivat luotettaviksi. Tilastojen perusaineistona PATJA-järjestelmää voidaan pitää hyvänä.

Vuoden 2006 luvuissa esiintyneet virheellisyudet on korjattu nyt esitettävään taulukkoon.

Väärennysrikoksiin syylliseksi epäiltyjen määrä oli poikkeuksellisen suuri vuonna 2007. Tämä johtuu Imatralla ilmitulleesta rikossarjasta.

Vuonna 2010 Pohjanmaalla raiskausrikosten lisääntyminen johtui yhteen rikosilmoitukseen kirjatusta usean osateon käsittävistä tapahtumasarjasta.

Lievät pahoinpitelyt siirtyivät vuoden 2011 alusta virallisen syytteen alaisiksi silloin, kun ne kohdistuvat alaikäiseen, tekijälle läheiseen henkilöön tai henkilöön, joka suorittaa työtehtäviään. Tähän asti rankaiseminen lievästä pahoinpitelystä on edellyttänyt, että uhri vaatii tekijälle rangaistusta. Jatkossa esitutkinnan käynnistäminen ja tekijän saattaminen vastuuseen eivät ole enää riippuvaista uhrin tahdosta

4. Tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Neljännesvuosiaineistosta poimittavat tiedot valmistuvat tilastokautta seuraavan kuukauden kuluessa.

Vuositulaston perusaineisto poimitaan poliisin PATJA-järjestelmästä tilastovuotta seuraavan helmikuun alussa. Tulokset valmistuvat huhtikuun aikana.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys

Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen tietoon tullut rikollisuus –vuositilasto julkaistaan huhtikuun loppuun mennessä.

Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen tietoon tullut rikollisuus –neljännesvuositilasto julkaistaan 4 kertaa vuodessa tilastokautta seuraavan kuukauden kuluessa.

Tietoja poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen tietoon tulleista rikoksista on internetissä Tilastokeskuksen StatFin-tilastopalvelussa osoitteessa <http://statfin.stat.fi/statweb>.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilastoissa käytetään julkaisuhetkenä voimassa olevaa alueluokitusta. Taulukoissa, joissa esitetään muutos edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan, aikaisempien vuosien luvut on muutettu vastaamaan uusinta alueluokitusta, jotta tilastot olisivat vertailukelpoisia.

Lainmuutokset vaikeuttavat vertailua eri vuosien ja eri rikostyyppien välillä.

Tilastoilla kuvataan yksittäisten rikosten määriä. Suuret rikossarjat saattavat paljastuessaan aiheuttaa kymmenien, joissain tapauksissa jopa tuhansien, yksittäisten rikosten lisäyksen tilastossa. Seuraavana vuonna luvut useimmiten palaavat entiselleen. Ongelma korostuu, kun tehdään suhteellisen harvinaisista rikoksista alueellisia vertailuja rikollisuuskehityksestä.

Rikosten määrän laskentaperusteissa tapahtuvat muutokset vaikeuttavat rikosten määrän vertailtavuutta eri vuosina. Kun esimerkiksi petosten lukumäärän laskentaperuste muuttui 1991, niin muutos ei vaikuttanut pelkästään petosten määrään, vaan myös rikosten kokonaislukumäärän vertailtavuus edellisiin vuosiin vaikeutui.

Tilastoitujen rikosten määriin vaikuttavat esimerkiksi muutokset poliisin valvonnassa, lainsäädännössä sekä kansalaisten halukkuudessa ilmoittaa rikoksista poliisille.

Suomen virallisessa tilastossa (sarja XXIII, uusi sarja Oikeus) on julkaistu Poliisin tietoon tullut rikollisuus -tilastoa vuodesta 1927 lähtien. Tietojen saanti perustuu valtioneuvoston päätökseen 11.12.1926 (nro 321/1926), jolla poliisipiirit on määrätty antamaan oikeustilastoja varten tiedot ilmitulleista rikoksista. Sisäasiainministeriö ja Tilastokeskus ovat sopineet tiedonkeruun ja tietosisällön myöhemmistä muutoksista. Kaudelle 1971–1979 sisäasiainministeriö on antanut ohjeet Poliisin käskylehdessä nro 2/1971 ja vuodesta 1980 lähtien kiertokirjeessä 7.12.1979 nro 4616/402/79. Vuodelle 1991 ohjeet on annettu kirjeessä 15.3.1991 nro 900/69/91 ja vuodesta 1992 alkaen 31.1.1992 päivätyssä kirjeessä. Myös vuosina 1938, 1945 ja 1951 on tehty muutoksia, joilla on ollut huomattava vaikutus tilaston sisältöön.

Vuodesta 1954 lähtien Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen tietoon tullut rikollisuus-tilaston yhteydessä on julkaistu tietoja myös tullirikoksista.

Maksuttoman Statfin –tietopalvelun poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen tietoon tullut rikollisuus- tietojen aikasarjat alkavat vuodesta 1980.

Vuoden 2010 alussa lukuihin lisättiin tullin ja rajavartioloitoksen tietoon tulleet rikokset. Nämä tiedot esitetään vuodesta 2009 alkaen. Muutos lisäsi kaikkien rikosten lukumääriä noin kaksi prosenttia. Huumausainerikokset lisääntyivät muutoksen johdosta 6-8 prosenttia.

RIKOS:

Uusi tieliikennelaki(267/81) tuli voimaan 1.4.1982. Tilastossa lakia sovellettiin vuoden alusta lähtien. Luvut eivät lainmuutoksesta johtuen vastanneet aikaisempien vuosien lukumääriä eri liikenne rikostyypeissä.

Rikesakkolaki (66/83) ja Laki rikesakosta tieliikenteessä (68/83) tulivat voimaan 1.9.1983. Lain mukaan voidaan tieliikennelain (267/81) tai sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten rikkomisesta antaa rikesakko, mikäli rikkomuksen katsotaan aiheuttaneen vain vähäistä vaaraa tai haittaa.

Poliisin antamat rikesakot 1.9.1983 lähtien sisältyvät tilastoon.

Kavallusrikosten tilastointikäytäntöä muutettiin vuodesta 1983 lähtien, usean osateon käsittävät kavallusrikokset tilastoidaan yhtenä rikoksena.

1.1.1991 tuli voimaan laki rikoslain muutoksesta (769/90), muutos koski omaisuus-, vaihdanta- ja talousrikoksia. Muutos oli rikoslain kokonaisuudistuksen ensimmäinen vaihe, se sisälsi myös senkaltaisia periaatteellisia muutoksia, että eräiden rikosluokkien osalta vertailtavuus aikaisempiin vuosiin katkesi. Tuli uusia rikosnimikkeitä, ja osin myös samoina säilyneiden nimikkeiden sisältö muuttui. Ongelmallisia tässä suhteessa ovat irtaimen omaisuuden luvaton käyttöä koskevat rikokset, ja niistä erityisesti ns. moottoriajoneuvojen anastukset, petos- ja maksuvälinepetosrikokset ja väärennysrikokset. Muiden yleisten tavanomaisen omaisuusrikosten osalta vertailukelpoisuus aikaisempiin vuosiin säilyi. Tilaston tietosisältöä muutettiin vastaamaan uudistettua lainsäädäntöä. Maksuvälinepetosten tilastointikäytäntö muuttui vuonna 1991. Muutos vähensi tilastoitujen rikosten määrää.

Rikoksen yhtymistä koskevan lainsäädännön uudistamisen (697/91) johdosta ei tilastoinnissa vuoden 1992 alusta lukien otettu huomioon käsitettä yksin teoin tehdystä rikoksesta. Aikaisemmin yksin teoin tehdyt rikokset oli tilastoitu muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta vain päärikoksen mukaan. Päärikoksella tarkoitetaan rikosta, josta laissa määrätty rangaistus on ankarin. Tilastointitavan muutos lisäsi jossain määrin tilastoitujen rikosten määrää.

Huumausainerikoksia koskevat uudet säädökset tulivat voimaan 1.1.1994. Ne muodostavat rikoslain 50 luvun. Lainmuutoksen takia ainoastaan huumausainerikosten kokonaismäärät ovat vertailukelpoisia edellisten vuosien vastaaviin lukuihin. Vaikka tilastointikäytäntöä ei lainmuutoksen seurauksena muutettu oli vuoden 1994 huumausainerikosten tilastointi poliisipiireissä jossain määrin epäyhtenäistä. Huumausainerikoksia arvioidaan kirjatun kymmenisen prosenttia todellista enemmän. 1.9.1994 tulivat voimaan liikennejuopumuksia koskevat uudet säädökset. Törkeän rattijuopumuksen promilleraja laski 1,5:sta 1,2:een. Lainmuutoksen vuoksi vain rattijuopumusten yhteismäärät ovat vertailukelpoisia edellisiin vuosiin. Vesiliikennejuopumuksen uudeksi rajaksi vahvistettiin yksi promille entisen 1,5 promillen asemesta.

1.9.1995 tuli voimaan laki Rikoslain muutoksesta (578/95). Rikosnimikkeistön muutoksen vaikutukset tietojen vertailtavuuteen aikaisempiin vuosiin olivat vähäiset.

Seuraavassa esitetään uuden nimikkeen vastaavuus aikaisemmin käytössä olleeseen nimikkeeseen:

Vanha nimike --> Uusi nimike

- Tappo --> Tappo
- Tappo --> Surma
- Tapon tai murhan yritys --> Tapon, murhan tai surman yritys
- Lapsentappo --> Lapsensurma
- Kuolemantuottamus --> Kuolemantuottamus, törkeä kuolemantuottamus
- Ruumiinvamman tai sairauden tuottamus --> Vammantuottamus, törkeä vammantuottamus
- Murhapoltto --> Tuhotyö, liikennetuhotyö, törkeä tuhotyö
- Murhapolton yritys --> Tuhotyön, liikennetuhotyön, törkeä tuhotyön yritys

Tuhotyötä ja murhapolttoa koskevat rikosnimikkeet eivät kuitenkaan ole täysin vertailukelpoisia. Tuhotyö käsittää murhapolton lisäksi myös aiemmin muihin nimikkeisiin kuuluneita tapauksia.

1.1.1995 voimaan tullut uusi Alkoholilaki (1143/94) aiheutti muutoksia rikosluokitteluun. Käytöstä poistettiin nimike 'alkoholipitoisen aineen nauttiminen yleisellä paikalla'. Vuoden 1995 huumausainerikosten tilastointi oli poliisipiireissä jossain määrin epäyhtenäistä.

Vuonna 1996 otettiin käyttöön seuraavat uudet rikosnimikkeet: sotilasrikokset, työrikokset, ympäristörikokset, eräiden aineettomien oikeuksien loukkaaminen. Uusina tietoina esitetään syylliseksi epäiltyjen naisten ikäjakauma sekä henki- ja pahoinpitelyrikosten tapahtumapaikka.

Vuodesta 1997 lähtien esitetään tieto syylliseksi epäillyn kansalaisuudesta.

Rikoksia oikeudenkäyttöä, viranomaisia ja yleistä järjestystä vastaan sekä seksuaalirikoksia koskevat uudet säädökset tulivat voimaan 1.1.1999. Ne muodostavat rikoslain 15, 16, 17 ja 20 luvun. 1.10.1999 tulivat voimaan liikenne- ja järjestyserikoksia koskevat uudet säädökset rikoslain 23 lukuun. Taulukon rikosnimikkeet on ryhmitelty uuden lainsäädännön mukaan. Nyt esitettävät rikoslakirikokset sisältävät aiemmin tieliikennelakiin kuuluneita rikoksia.

1.4.2000 muutettiin eräiden rikostyyppien tilastointikäytäntöä. Rauhanrikkomiset (Rikoslaki 24 luku) tilastoidaan siten, että usean osateon käsittävä tapahtumasarja merkitään yhtenä rikoksena. Samalla tavoin tilastoidaan hautarauhan rikkomiset ja lähestymiskiellon rikkomiset. Viimeksi mainitut sisältyvät rikosryhmään 'muut rikokset oikeudenkäyttöä, viranomaisia ja yleistä järjestystä vastaan'.

1.9.2001 tuli voimaan uusi huumausainerikoksia koskeva säädös. Rikosluokitukseen lisättiin nimike huumausaineen käyttörikos.

1.10.2002 tulivat voimaan uudet moottorikulkuneuvon käyttövarkauksia koskevat säädökset. Rikosluokitukseen lisättiin kaksi uutta nimikettä: moottorikulkuneuvon käyttövarkaus, lievä moottorikulkuneuvon käyttövarkaus sekä törkeä moottorikulkuneuvon käyttövarkaus. Aiemmin nämä rikokset tilastoitiin moottoriajoneuvoon kohdistuviksi luvattomiksi käytöiksi.

1.1.2003 uutena rikosnimikkeenä otettiin käyttöön muu ajoneuvorikkomus.

1.10.2003 tuli voimaan uusi Järjestyslaki. Rikosluokitukseen lisättiin nimike järjestyslain rikkomiset.

Vuodesta 2003 lähtien esitetään rattijuopumusten yhteydessä tieto syylliseksi epäillyn käyttämästä päihhteestä.

Vuodesta 2004 lähtien esitetään syylliseksi epäillyn käyttämää päihdettä koskeva tieto: muun päihteen ja alkoholin yhteiskäyttö (sekakäyttö). Aiemmin nämä tiedot esitettiin kohdassa muun päihteen vaikutuksen alaisena.

1.1.2004 otettiin käyttöön uutena rikosnimikkeenä järjestyslain rikkomiset. Nimikkeistä poistettiin järjestyssääntörikkomus, poliisimääräyksen rikkominen.

Aserikoksia koskeva rikoslain 41 luku tuli voimaan 1.6.2007. Nämä rikokset sisältyvät uudistettuun rikosnimikkeeseen rikokset rikoslain 41, 42 ja 43 lukua vastaan. Muutos ei vaikuta rikosten kokonaismäärään.

Vuoden 2009 alusta otettiin käyttöön uusi rikosten ryhmittely.

A Omaisuusrikokset

B Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset

C Seksuaalirikokset

D Rikokset oikeudenkäyttöä, viranomaisia ja yleistä järjestystä vastaan

E Eräät liikenne- ja järjestyserikokset

F Muut rikokset

Myös rikosnimikkeistön rakennetta on muutettu:

Eräät liikenne- ja järjestyserikokset ryhmässä (E) ei esitetä liikenneturvallisuuden vaarantamisia eikä liikennepakoja tieliikenteessä.

Muut rikokset ryhmä (F) koostuu ryhmiin A-E kuulumattomista rikoslakia vastaan tehdyistä rikoksista sekä rikoslain ulkopuolisista rikoksista.

Jako rikoslakirikoksiin ja muihin rikoksiin on poistettu.

Tilastoon on muodostettu omana ryhmänään liikenneturvallisuuden vaarantamiset, liikennepaot tieliikenteessä, liikenne rikkomukset, tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomiset ja ajoneuvorikkomukset.

Uudistuksen tavoitteena on parantaa rikosten vertailtavuutta eri vuosien kesken sekä edistää niiden kansainvälistä vertailukelpoisuutta.

Alkoholirikoksia koskeva rikoslain 50a luku ja alkoholilain muutos tulivat voimaan 1.11. 2009 Uusina rikosnimikkeinä otettiin käyttöön alkoholirikos, törkeä alkoholirikos, lievä alkoholirikos ja alkoholirikkomus. Lainmuutoksen vuoksi vain alkoholirikosten ja -rikkomusten yhteismäärä on vertailukelpoinen edellisiin vuosiin. Tapahtumakertatietoja ei tässä taulukossa esitetä.

Vuonna 2010 muutettiin asunnosta luvatta tunkeutuen tehtyjen varkausrikosten tilastointikäytäntöä. Vuodesta 2009 lähtien vapaa-ajan asuntoon ja muuhun asuntoon kohdistuneet varkausrikokset esitetään erillisinä tietoina.

Vuonna 2010 lisättiin tekopaikkaa kuvaavia tietoja seuraaville rikoksille: ryöstörikokset, vahingontekorikokset, tapon, murhan tai surman yritykset ja raiskausrikokset. Tiedot esitetään vuodesta 2009 alkaen.

Vuonna 2012 eräissä taulukoissa esitetään tietoja syylliseksi epäiltyjen valtionveronalaisista tuloista, koulutusasteesta, pääasiallisesta toiminnasta ja sosioekonomisesta asemasta. Sosioekonomista asemaa kuvaavan liitetaulukon 6. väestötiedot ovat vuodelta 2010. Muissa liitetaulukoissa koko väestön tiedot ovat vuodelta 2011.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Vuositulaston tiedot poikkeavat neljännesvuosittain esitetyistä ennakkollisista tiedoista.

Keskusrikospoliisi ja yksittäiset poliisilaitokset julkaisevat tietoja rikollisuudesta. Nämä luvut eroavat Tilastokeskuksen tiedoista aineiston poiminta-ajankohdasta ja erilaisista tiedonkeruukriteereistä johtuen.

Lisätietoja

Kimmo Haapakangas 09 1734 3252

Vastaava tilastojohtaja:

Riitta Harala

rikos@tilastokeskus.fi

http://tilastokeskus.fi/poliisin_tietoon_tullut_rikollisuus

Lähde: Poliisin tietoon tullut rikollisuus 2013, 1. vuosineljännes. Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

---

*Tietopalvelu, Tilastokeskus
puh. 09 1734 2220
www.tilastokeskus.fi*

*Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi*

*ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1797-3651 (pdf)*